

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vribih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vribih@vribih.ba

IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA

OPĆINE ŽEPČE

ZA 2009.GODINU

Broj:05-11/10

Sarajevo, lipanj 2010. godine

**MENADŽMENTU
OPĆINE ŽEPČE****NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE*****Osnova za reviziju***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća Općine Žepče za 2009. godinu (priložene bilance stanja na dan 31. prosinac 2009. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Općine Žepče odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji BiH o računovodstvu i finansijskom obavještanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prijave, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Općine Žepče sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima na temelju revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usuglašeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima danim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je temeljen na revizijskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put obavlja reviziju finansijskih izvješća općine Žepče i ne iskazujemo mišljenje o početnim stanjima na dan 01.01.2009. godine.

Kvalifikacija:

- 1. Izrada, donošenje i izvršavanje Proračuna za 2009. godinu, nisu izvršeni sukladno Zakonu o proračunima u Federaciji BiH, niti je osigurana dosljedna primjena navedenog Zakona u dijelu korištenja odobrenih sredstava za planirane namjene do visine utvrđene u Posebnom dijelu, što je dovelo do veće potrošnje sredstava na pojedinim pozicijama, od one koju je Općinsko vijeće odobrilo, u ukupnom iznosu od 188.310 KM (točka 3.2. Izvješća),**

2. Za utrošena sredstva tekućih transfera pojedincima i neprofitnim organizacijama u iznosu od 211.333 KM, nisu utvrđeni programi i kriteriji za raspodjelu, kako bi se osiguralo poštivanje principa pravičnosti i transparentnosti, što nije sukladno Odluci o izvršenju proračuna Općine za 2009. godinu (točka 3.4.3. Izvješća),
3. Za realizaciju sredstava sa pozicija kapitalnih transfera u iznosu od 149.190 KM nisu utvrđeni programi i kriteriji sukladno Odluci o izvršenju proračuna u Općini za 2009. godinu (točka 3.4.4. Izvješća),
4. Nabave roba, usluga i ustupanja radova u iznosu od 351.740 KM, nisu provedene u potpunosti sukladno Zakonu o javnim nabavama (točka 3.5. Izvješća),
5. Nije izvršeno u potpunosti usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem stalnih sredstava i sitnog inventara sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH (točka 3.6. izvješća),
6. Zbog knjigovodstvenog neevidentiranja kratkoročnih potraživanja u pomoćnoj i glavnoj knjizi po osnovu rješenja kojima je utvrđena obaveza plaćanja Općinskih naknada, ne možemo potvrditi da su kratkoročna potraživanja u knjigovodstvenim evidencijama realno iskazana (točka 3.7. Izvješća).

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijska izvješća Općine Žepče, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2009. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Finansijsko poslovanje Općine Žepče u toku 2009. godine, osim za napomene navedene u točkama 1., 4. i 5. u prethodnom pasusu, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo: 11.06.2010. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

KAZALO

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
2.1	Rezime	2
3.	NALAZI I PREPORUKE	3
3.1	Sustav internih kontrola	3
3.2	Proračun Općine za 2009. godinu	4
3.3	Prihodi i primici.....	5
3.4	Rashodi	7
3.4.1	Bruto plaće i naknade	7
3.4.2	Izdaci za materijal i usluge.....	8
3.4.3	Tekući transferi (grantovi)	8
3.4.4	Kapitalni transferi (grantovi)	9
3.5	Javne nabave.....	10
3.6	Stalna sredstva	11
3.7	Kratkoročna potraživanja.....	11
3.8	Sudski sporovi	12
4.	KOMENTAR:.....	12
	PRILOG BR. 1.....	1
	Izvršenje budžeta/proračuna Općine Žepče za 2009. godinu	1

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
OPĆINE ŽEPČE
za 2009. godinu

1. UVOD

Općina Žepče (u daljem tekstu: Općina) je jedinica lokalne samouprave uspostavljena zakonom, sa nadležnostima utvrđenim Ustavom Federacije BiH, Ustavom ZE-DO Kantona, Zakonom o načelima lokalne samouprave u Federaciji BiH i Statutom Općine Žepče. Općina samostalno odlučuje o poslovima iz svog samoupravnog djelokruga i podliježe samo nadzoru ustavnosti i zakonitosti ovlaštenih državnih tijela.

Općina, kao jedinica lokalne samouprave prema Zakonu o načelima lokalne samouprave, obavlja poslove kojima se izravno ostvaruju potrebe građana, poduzima sve korake u cilju osiguranja i zaštite ljudskih prava i sloboda sukladno Ustavu, donosi proračun Općine, donosi programe i planove razvoja Općine i stvaranje uvjeta za gospodarski razvoj i upošljavanje, donosi prostorne, urbanističke i provedbene planove, uključujući i zoniranje, utvrđuje i vodi politiku raspolaganja, korištenja i upravljanja građevinskim zemljištem, utvrđuje politiku korištenja i utvrđivanja visine naknada za korištenje javnih dobara, utvrđuje politiku upravljanja i raspolaganja imovinom Općine, donosi propise o porezima, naknadama, doprinosima i pristojbama iz općinske nadležnosti, uspostavlja i vrši inspekcijski nadzor nad izvršavanjem propisa iz nadležnosti Općine, osigurava uspostavljanje premjera i katastra, uređuje lokalni promet, osigurava uređenje naselja, kvaliteta stanovanja i komunalnih objekata, uspostavlja ustrojstvo mjesne samouprave, poduzima mjere za osiguranje javnog reda i mira, osigurava uvjete rada lokalnih radio i TV postaja sukladno zakonu, utvrđuje politiku predškolskog obrazovanja, unapređenje mreže ustanova, te upravljanje i financiranje javnih ustanova predškolskog obrazovanja, osniva, upravlja, financira i unapređuje ustanove osnovnog obrazovanja i druge poslove utvrđene Zakonom o načelima lokalne samouprave, kao i poslove prenesene zakonom iz djelokruga županije/kantona i federacije.

Radom Općinskog organa uprave rukovodi Općinski načelnik, kao organ izvršne vlasti sukladno Zakonu o načelima lokalne samouprave i Statutu Općine, dok je organ odlučivanja Općinsko vijeće, koje ima 25 vijećnika koji su, kao i načelnik, izabrani neposredno na višestranačkim lokalnim izborima na period od 4 godine.

U cilju obavljanja poslova i zadatka iz svoje nadležnosti, u Općini je, sukladno Odluci o utvrđivanju organizacije službi za upravu općine Žepče i Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova jedinstvenog Organa uprave općine Žepče, utemeljeno 5 općinskih službi: 3 službe za upravu (Služba za opću upravu i društvene djelatnosti, Služba za gospodarstvo i financije i Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje) i 2 službe za obavljanje stručnih i tehničkih poslova (Stručna služba općinskog vijeća i općinskog načelnika i Služba za civilnu zaštitu i vatrogasna postrojba).

Prema Pravilniku o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji, u Općini je sistematizirano 85 radnih mjesta, od čega 16 radnih mjesta u vatrogasnoj postrojbi. Na dan 31.12.2009. godine u Općini je bili uposljeni 74 uposlenika, od čega 16 uposlenika u vatrogasnoj postrojbi.

Općina Žepče se nalazi u ZE-DO Kantonu, sa površinom od 300 km² i ima oko 30.980 stanovnika. Područje Općine Žepče obuhvata 42 mjesne zajednice.

Sjedište Općine je u Žepču u ulici Stjepana Radića br.2.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Općine Žepče za 2009. godinu, pravilnost i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o financijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li financijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju financijsko i materijalno stanje Općine na dan 31.12.2009. godine, izvršenje Proračuna Općine za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim

relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijska izvješća sačinjena sukladno posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizije, u lipnju 2010. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

2.1 Rezime

Izvršenom revizijom poslovanja Općine za 2009. godinu konstatirali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Osigurati da se procedura izrade, donošenja i izvršavanja proračuna Općine provode u potpunosti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, uz prethodno donošenje Proračunskog kalendara Općine. Postupati sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, u dijelu donošenja Plana nabava stalnih sredstava, za godinu za koju se sačinjava proračun, u kojima će se razraditi nabava stalnih sredstava analitički po vrstama nabave.

U cilju pravovremenog podnošenja finansijskih izvješća, sukladno Pravilniku o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH, osigurati propratni akt koji će biti protokoliran u knjizi protokola, te uz kvartalna izvješća sačiniti i dostavljati analize i tekstualni dio sukladno navedenom Pravilniku,

Otvoriti depozitni račun kod poslovne banke na koji će se vršiti uplata javnih prihoda Općine, te osigurati svakodnevni prijenos uplaćenih sredstava javnih prihoda u blagajnu Općine na depozitni račun Općine sukladno Zakonu o finansijskom poslovanju,

Propisati internim procedurama način obračuna, naplate i kontrole naplate javnih prihoda, kako bi se uspostavio takav sustav internih kontrola koji bi osigurao efikasno izvršavanje aktivnosti u okviru osnovne djelatnosti Općine sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, te poduzeti zakonom dozvoljene radnje u cilju poboljšanja naplate neporeznih prihoda Općine.

U cilju adekvatnog praćenja utroška namjenskih prihoda i sučeljavanja prihoda i rashoda u izvještajnom periodu, osigurati evidentiranje neiskorištenih namjenskih prihoda na poziciji vremenskih razgraničenja sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH,

Donijeti rješenja o plaćama državnih službenika sukladno članku 15. Pravilnika o plaćama i dodacima na plaću državnih službenika i namještenika u Jedinственном organu uprave Općine Žepče, na temelju kojih će se vršiti obračun i isplate plaća državnim službenicima Općine,

Donijeti propise o ispunjavanju uvjeta iz Stand by aranžmana sukladno Zakonu o načinu odtvarivanja ušteda u Federaciji BiH.

Osigurati pravilno knjigovodstveno evidentiranje izdataka za usluge prijevoza osoba koje nisu u radnom odnosu u Općini, sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH,

Donijeti normative potrošnje goriva po vozilima, kao i Pravilnik o poklonima i reprezentaciji, kojim će se osigurati efikasan sustav internih kontrola u dijelu trošenju sredstava na navedenim pozicijama, sukladno Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika,

Raspisati javni poziv za delegiranje programa koji će se financirati iz tekućih transfera neprofitnim organizacijama (udrugama građana, vjerskim zajednicama, povremene socijalne pomoći i dr.)) te donijeti pravila i kriterije raspodjele za navedene tekuće transfere, u cilju dosljedne primjene pravičnosti i transparentnosti dodjele sredstava sa pozicije tekućih transfera,

Osigurati donošenje programa i kriterija za korištenje sredstava kapitalnih transfera sukladno Odluci o izvršavanju Proračuna Općine i iste primjenjivati kod odabira projekata koji će se financirati iz kapitalnih transfera,

Evidentiranje troškova po osnovu kamate na kredite vršiti na poziciji utvrđenoj Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH,

Prilikom nabave roba, usluga i ustupanju radova dosljedno postupati sukladno Zakonu o javnim nabavama, posebno u dijelu zakonske procedure donošenja odluka o pokretanju postupka nabava, izrade tenderske dokumentacije, izještaja komisije za provođenje postupka nabave, te zaključivanja ugovora u roku utvrđenom navedenim Zakonom,

Poduzeti aktivnosti na utvrđivanju imovine kojom Općina raspolaže, te izvršiti procjenu utvrđene imovine, kako bi se ista uknjižila u poslovnim knjigama Općine,

Popis imovine i obveza Općine na dan 31.12., u dijelu stalnih sredstava i inventara vršiti sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Osigurati knjigovodstveno evidentiranje potraživanja temeljem vlastitih prihoda Općin, kao i praćenje naplate potraživanja temeljem vlastitih prihoda od naknada, pristojbi i pružanja javnih usluga,

Obustaviti davanje pozajmice pravnim i fizičkim osobama, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Odluci o izvršenju proračuna Općine,

Izvršiti knjigovodstveno evidentiranje svih potencijalnih obveza na vanbilančnoj evidenciji, pratiti mogući ishod sudskih sporova kao i prezentiranje istih u računovodstvenim zabilješkama i na pomoćnim obrascima sukladno Pravilniku o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

3. NALAZI I PREPORUKE

3.1 Sustav internih kontrola¹

Izvršena je procjena funkcioniranja sustava internih kontrola u Općini Žepče, kako bi se uvjerali da li su uspostavljene interne kontrole, da li osiguravaju potpunu primjenu i usklađenost sa zakonskim propisima, točnu i potpunu računovodstvenu evidenciju, kao i ekonomično, efikasno i efektivno trošenje javnih sredstava.

Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji općinskih organa uprave Općine, kao dijelom sustava internih kontrola, utvrđena je unutarnja organizacija i sistematoizacija poslova jedinstvenog Organa uprave Općine Žepče, način rukovođenja, broj državnih službenika i namještenika, opis poslova, naziv radnih mjesta, uvjeti za vršenje poslova i druga pitanja u vezi sa organizacijom rada. Ovim Pravilnikom je sistematizirano 85 radnih mjesta, dok su, na dan 31.12.2009. godine, bilo popunjeno 74 radna mjesta.

Iako je Zakonom o proračunima u FBiH propisano da proračunski korisnici imaju obvezu urediti sustav interne kontrole i donijeti Pravilnik o internim kontrolama, kojim bi se osiguralo da su resursi korišteni sukladno postavljenim ciljevima, te da su zaštićeni od gubitaka, prijevare ili lošeg upravljanja i da su na raspolaganju pravovremene informacije koje se koriste pri izvješćivanju, podršci i donošenju odluka, Općina nema navedeni akt.

Istovremeno smo konstatirali da osim internih procedura koje se odnose na Poslovnik o radu Općinskog vijeća, Interni pravilnik o primjeni odredbi i članaka Zakona o javnim nabavama u općini Žepče i Odluku o visini odobrenih sredstava za korištenje mobilnih telefona pomoćnicima načelnika, savjetniku i tajnici načelnika, Općina nije donijela interne procedure propisane Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika („Sl.novine FBiH“, br.19/05), koje je donio Federalni ministar financija i kojima su proračunski korisnici na svim razinama vlasti bili dužni pridržavati se navedenih Smjernica, a rukovoditelj proračunskog korisnika poduzeti mjere za donošenje svih pisanih procedura.

¹ Interne kontrole podrazumijevaju organizaciju, politike i procedure koje proračunski korisnici uvode da bi se osiguralo izvršavanje poslova koji su im zakonom i drugim propisima dati u nadležnost, da su resursi korišteni sukladno postavljenim ciljevima, da su programi i planovi za izvršavanje poslova zaštićeni od prijevare, gubitaka i lošeg upravljanja, da su na raspolaganju pouzdane i blagovremene informacije koje se koriste pri izvješćivanju, podršci i donošenju odluka. Isto tako putem interne kontrole omogućava se i otkrivanje greške ili prijevare (Službene novine FBiH broj 19/2005)

Zbog navedenog, u Općini nije uspostavljeno povoljno kontrolno okruženje, koje je pretpostavka uspješnog funkcioniranja sustava internih kontrola.

Prethodno navedeno imalo je za posljedicu određene propuste u provođenju kontrolnih aktivnosti, u dijelu izrade, donošenja i izvršavanja Proračuna Općine za 2009. godinu (točka 3.2.), praćenja ostvarenja neporeznih prihoda (točka 3.3.), donošenja rješenja o plaćama državnih službenika Općine (točka 3.4.1.), donošenja procedura za korištenje mobilnih telefona, reprezentacije i normativa goriva (točka 3.4.2.), donošenja programa i kriterija tekućih transfera (točka 3.4.3.), donošenja programa i kriterija kapitalnih transfera (točka 3.4.4.), provođenja postupaka nabava sukladno Zakonu o javnim nabavama (točka 3.5.), popisa imovine i obveza (točka 3.6.) i stvaranja i knjigovodstvenog evidentiranja kratkoročnih potraživanja (točka 3.7.).

Donijeti Pravilnik o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole, kao i ostale interne procedure sukladno navedenim Smjernicama, kako bi se uskladilo poslovanje sa zakonskim propisima, stvorili uvjetii za efikasno obavljanje poslova, te smanjili rizici od namjernih i nenamjernih grešaka.

3.2 Proračun Općine za 2009. godinu

Općinsko vijeće je dana 26.03.2009. godine donijelo Proračun Općine za 2009. godinu i procjenu proračuna za 2010. i 2011. godinu, kao i Odluku o izvršenju Proračuna za 2009. godinu. Navedeni Proračun ustvari predstavlja Dokument okvirnog proračuna za 2009.-2011. godinu, na temelju kojeg je trebalo donijeti Proračun samo za 2009. godinu. Proračunom Općine za 2009. godinu planirani su uravnoteženi prihodi i primici i rashodi i izdaci u iznosu od 5.955.500 KM. Budući da Proračun Općine nije donesen do početka fiskalne 2009. godine, Općinsko vijeće je donijelo u prosincu 2008. godine Odluku o privremenom financiranju Općine za period siječanj - ožujak 2009. godine.

Na temelju prezentirane dokumentacije ne možemo potvrditi da su procedure izrade i donošenja Proračuna provedene sukladno Zakonu o proračunima u FBiH iz slijedećih razloga:

- nije sačinjen Operativni proračunski kalendar Općine za 2009. godinu,
- Dokument okvirnog proračuna za 2009 - 2011. godinu, koji služi kao temelj za upravljanje proračunom i izradu proračuna za 2009. godinu, nije donesen u zakonskom roku do 30.06.2008. godine,
- Služba za gospodarstvo i financije nije uputila proračunskim korisnicima Smjernice za izradu Nacrta proračuna za 2009. godinu, sa okvirnim iznosima koji su trebali biti iskazani u Dokumentu okvirnog proračuna, niti su proračunski korisnici dostavljali zahtjeve za osiguranje sredstava iz proračuna Općine za 2009. godinu,
- Nacrt proračuna Općine za 2009. godinu nije dostavljen Općinskom vijeću do 01.10. sukladno Zakonu o proračunima u FBiH,
- Uz Proračun nije dato Obrazloženje pojedinih stavki, već samo financijski pokazatelji, iskazani u općem i posebnom dijelu Proračuna,
- Za planiranje i raspodjelu sredstava tekućih transfera Općina nije donijela kriterije za dodjelu sredstava,
- Za kapitalna ulaganja nije sačinjen Program kapitalnih ulaganja, iako je to obveza sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, a nisu sačinjeni ni kriteriji za odabir kapitalnih projekata za 2009. godinu.
- Nije sačinjen Plan nabavke stalnih sredstava, pojedinačno po vrstama, količini i vrijednosti stalnih sredstava, niti je u Proračunu navedeno o kojoj vrsti nabavke stalnih sredstava se radi.

Dana 13.10.2009. godine Općinsko vijeće je donijelo Odluku o izmjenama i dopunama Proračuna Općine za 2009. godinu, kojim su ukupno planirani ujednačeni prihodi i rashodi u iznosu od 5.204.500 KM, odnosno smanjeni su za 751.000 KM. Prema danom obrazloženju uz Rebalans, isti je donesen iz razloga smanjenja prihoda za oko 13%, kao i donošenja Zakona o uštedama, zbog čega su smanjene planirane stavke rashoda.

Dana 31.03.2010. godine Općinsko vijeće je usvojilo Godišnji obračun proračuna Općine Žepče za 2009. godinu. U 2009. godini Općina je ostvarila prihode i primitke u iznosu od 4.745.264 KM i u odnosu

na plan manje su ostvareni za 459.236 KM ili za 8,83%. Ukupno ostvareni rashodi i izdaci su iznosili 5.052.982 KM i u odnosu na plan manje su ostavreni za 151.518 KM ili za 2,92%. Općina je u 2009. godini ostvarila deficit, odnosno višak rashoda nad prihodima u iznosu od 307.718 KM. U Obrazloženju uz Godišnji obračun proračuna Općine za 2009. godinu, nije naveden uzrok nastanka deficita, kao ni objašnjenje odstupanja na pojedinim pozicijama sukladno članku 74. Zakona o proračunima u FBiH. Po našem mišljenju isti je nastao zbog većeg ostvarenja rashoda u odnosu na prihode, kao i zbog prekoračenja planiranih iznosa na pojedinim stavkama rashoda. Ukupno prekoračenje u odnosu na plan je iznosilo 188.310 KM, od čega su prekoračenja na pojedinim stavkama izdataka za materijal i usluge iskazana u ukupnom iznosu od 26.723 KM, tekućim transferima 60.832 KM, kapitalnim transferima 76.768 KM i doznake Centru za socijalni rad, kao nižoj potrošačkoj jedinici u iznosu od 23.987 KM i to u dijelu plaća 7.115 KM i tekućih transfera za stalne socijalne pomoći u iznosu od 16.872 KM.

Uvidom u proceduru dostavljanja kvartalnih izvješća Ministarstvu financija ZE-DO kantona, konstatirali smo da dopisi uz kvartalna izvješća nemaju broj protokola, tako da ne možemo potvrditi da li su isti dostavljeni u rokovima utvrđenim Pravilnikom o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH. Iako je navedenim Pravilnikom propisano da se dostavlja tekstualni dio uz obrasce kvartalnog izvješća u kojem će obrazložiti funkcionalnu strukturu troškova, objasniti uzroke neproporcionalnog izvršenja godišnjeg plana prihoda i rashoda, primitaka i izdataka, ocijeniti koji se očekuje rezultat na kraju godine, te obrazložiti najvažnije uzroke odstupanja izvršenja u tekućem od izvršenja u istom periodu prethodne godine, te navesti mjere koje će se poduzeti radi otklanjanja eventualnih poremećaja, Općina nije sačinjavala niti dostavljala izvješća uz navedene obrasce.

Iako je Odlukom o izvršenju Proračuna za 2009. Godinu, propisano da su korisnici proračunskih sredstava koji se financiraju kroz tekuće transfere, bili u obavezi dostaviti tromjesečne financijske planove za izvršenje proračuna, 10 dana prije početka tromjesečja, a također su bili u obvezi dostaviti mjesečne planove izvršenja proračuna najkasnije do 25-tog u tekućem mjesecu za naredni mjesec, proračunski korisnici nisu sačinjavali kvartalne i mjesečne planove, već su dostavljali zahtjeve za potrebitim sredstvima za naredni mjesec na temelju kojih su se proračunskim korisnicima dostavljala sredstva.

Osigurati da se procedura izrade, donošenja i izvršavanja proračuna Općine provode u potpunosti sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, uz prethodno donošenje Proračunskog kalendara Općine,

U cilju pravovremenog podnošenja financijskih izvješća, sukladno Pravilniku o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH, osigurati propratni akt koji će biti protokoliran u knjizi protokola, te uz kvartalna izvješća sačiniti i dostavljati analize i tekstualni dio sukladno navedenom Pravilniku.

3.3 Prihodi i primici

Prihodi i primici su iskazani u iznosu od 4.745.264 KM i u odnosu na plan manje su ostavreni za 459.236 KM ili za 8,83%. Od navedenog iznosa na primitke se odnosi 30.000 KM. Struktura prihoda je slijedeća: prihodi od poreza 3.319.725 KM i u odnosu na plan manje su ostavreni za 263.775 KM ili za 7,27%; neporeski prihodi 1.142.539 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 208.461 KM ili za 15,44% i potpore 253.000 KM koje su u odnosu na plan više ostvarene za 113.000 KM ili za 80,71%.

Općina nema otvoren depozitni račun za prikupljanje javnih prihoda, već se svi prihodi prikupljaju na transakcijski račun sa kojih se vrši redovito poslovanje i plaćanje, iako je Odlukom o izvršenju proračuna Općine za 2009. godinu regulirano da se sav prikupljeni i naplaćeni javni novac koji pripada proračunu Općine obavezno uplaćuje na glavni račun prihoda Proračuna. Također je konstatirano da Općina nije internim aktom regulirala način obračuna, naplate i kontrole naplate javnih prihoda, kako bi se osiguralo efikasno izvršavanje aktivnosti u okviru osnovne djelatnosti, sukladno Zakonom o proračunima u FBiH.

Prihodi od poreza – strukturu prihoda od poreza čine: prihodi od indirektnih poreza (2.524.785 KM), prihodi od poreza na plaće i radnu snagu (31.267 KM), prihodi od poreza na imovinu (364.544 KM), prihodi od poreza na dobit pojedinaca (98.980 KM) i porezi na dobra i usluge (7.643 KM), prihodi na međunarodnu trgovinu i transakcije (284.199 KM) i ostali porezi (8.307 KM). Raspodjela poreskih prihoda je utvrđena Zakonom o pripadnosti javnih prihoda FBiH i ZE-DO kantona.

Neporezni prihodi se sastoje od prihoda od poduzetničke aktivnosti i imovine u iznosu od 173.659 KM i naknade i pristojbe od pružanja javnih usluga u iznosu od 968.400 KM.

Neporezne prihode od poduzetničke aktivnosti i imovine čine prihodi od zemljišne rente i uređenja građevinskog zemljišta (139.977 KM), prihodi od iznajmljivanja zemljišta (11.102 KM), prihodi od zakupa javnih površina (7.108 KM) i prihodi od ostale materijalne imovine-kamata na deponovana sredstva (15.473 KM).

Neporezne prihode od naknada i pristojbi čine prihodi od općinskih pristojbi u iznosu od 359.633 KM, te ostale općinske naknade (korištenje građevinskog zemljišta, uređenje građevinskog zemljišta, naknade za korištenje podataka katastra, naknada za upotrebu cesta za vozila pravnih i fizičkih lica i dr.) i prihodi od pružanja javnih usluga u iznosu od 608.767 KM.

- **Prihodi od naknada za pogodnost (zemljišna renta) i uređenja građevinskog zemljišta** su iskazani u iznosu od 139.977 KM. Služba za graditeljstvo i prostorno uređenje ispostavlja Rješenje o plaćanju rente i troškova pripremanja i uređenja građevinskog zemljišta. U Rješenju se navodi da Općina ne može izdati odobrenje za izgradnju objekta dok se ne pribavi dokaz da je plaćena naknada navedena u Rješenju. Uvidom u dokumentaciju konstatirali smo da se u određenim slučajevima omogućava podnositelju zahtjeva izmirivanje obveze obročno uz prethodno zaključivanje ugovora o obročnom plaćanju. U Ugovoru se navodi da je davatelj (Općina) suglasna da se nakon potpisivanja Ugovora o obročnom plaćanju izda odobrenje za građenje, iako je to u suprotnosti sa prethodno navedenim u Rješenju. Iz navedenih razloga smatramo da je Općina postupala suprotno zakonskim propisima, te nije mogla izdati odobrenje za građenje dok se ne pribavi dokaz da je plaćena naknada. Na temelju knjigovodstvene dokumentacije smo također konstatirali da, iako je dana mogućnost obročnog plaćanja, određene fizičke osobe ne izmiruju svoje obveze, osim u dijelu plaćanja prvog obroka. U knjigovodstvu se ne stvaraju potraživanja temeljem ovih vrsta prihoda, iako bi po našem mišljenju trebalo, posebno iz razloga zaključivanja ugovora o obročnom plaćanju, kada Općina treba da stvara potraživanja prema planu obročnog vraćanja sredstava.
- **Prihodi od naknada po osnovu zakupa građevinskog zemljišta** su iskazani u iznosu od 11.102 KM. Sukladno Odluci o visini zakupnine za korištenje gradskog i ostalog građevinskog zemljišta i javne gradske površine, Općina je zaključivala ugovore o zakupu građevinskog zemljišta sa pravnim i fizičkim osobama. Iz prezentirane dokumentacije je konstatirano da su se ugovori zaključivali na period od deset godina s obvezom plaćanja zakupnine u mjesečnom iznosu najkasnije do 10-tog u mjesecu za naredni mjesec. Iz Pregleda zaduženja i plaćanja za zakup zemljišta po godinama (2003. - 2009. godina), temeljem dva ugovora iz 2003. godine, konstatirano je da su ostale neizmirene obveze u iznosu od 9.740 KM. Dana 05.01.2009. godine Općina je obavijestila jednog zakupoprimalca o raskidu ugovora. Iz dopisa se ne vidi na koji način će zakupoprimalac izvršiti svoju obvezu, već samo da je u obvezi ukloniti privremeni objekt i dovesti zemljište u prvobitno stanje. Prema navedenom nismo se uvjerali da je Općina poduzela aktivnosti na ukidanju prava na zakup građevinskog zemljišta pravnim i fizičkim osobama koje ne izmiruju svoje obveze sukladno navedenoj Odluci, kao i zakonske radnje u cilju naplate naknada u zakonskom roku kako ne bi došlo do zastare potraživanja temelju navedenog. Općina po osnovu zakupa građevinskog zemljišta ne stvara potraživanja u knjigovodstvenim evidencijama.
- **Općinske administrativne pristojbe** - Temeljem Odluke Općinskog vijeća regulirana je visina Općinskih administrativnih pristojbi, kao i plaćanje pristojbi u taksenim markama ili gotovom novcu, odnosno uplatom na žiro-račun Općine. Sve uplate se vrše gotovinski ili na žiro raču Općine, jer Općina još uvijek nije uvela taksene marke. Iz priložene dokumentacije, ne vrši se svakodnevno a najkasnije sutradan polog pazara na žiro račun Općine temeljem navedenih uplata, sukladno Zakonu o finansijskom poslovanju.

Tekuće potpore od ostalih razina vlasti su iskazane u iznosu od 253.000 KM. Navedene potpore se odnose na primljene tekuće potpore od Federacije BiH u iznosu od 243.000 KM i tekuće potpore od ZE-DO kantona u iznosu od 10.000 KM. Tekuće potpore doznačene iz proračuna FBiH se najvećim dijelom odnose na zaključene ugovore o implementaciji potencijalnih finansijskih sredstava (2 ugovora) između Općine i Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta u vrijednosti od 228.000 KM za izgradnju poduzetničke infrastrukture. Uvidom u dokumentaciju doznačenih potpora od ostalih razina vlasti konstatirali smo da se doznake direktno knjiže na prihode, iako sredstva nisu u potpunosti iskorištena za predviđene namjene. Mišljenja smo da su doznake od ostalih razina vlasti, u cilju istinitog i fer iskazivanja

finansijskog rezultata, trebale biti razgraničene na poziciji vremenskih razgraničenja, a sa trošenjem sredstava oprihodovati navedene doznake, obzirom da su sredstva doznačena za posebne namjene..

Otvoriti depozitni račun kod poslovne banke na koji će se vršiti uplata javnih prihoda Općine, te osigurati svakodnevni prijenos uplaćenih sredstava javnih prihoda u blagajnu Općine na depozitni račun Općine sukladno Pravilniku o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji FBiH i Zakonu o finansijskom poslovanju,

Propisati internim procedurama način obračuna, naplate i kontrole naplate javnih prihoda, kako bi se uspostavio takav sustav internih kontrola koji bi osigurao efikasno izvršavanje aktivnosti u okviru osnovne djelatnosti Općine sukladno Zakonu o proračunima u FBiH,

Osigurati kontinuirani nadzor nad naplatom općinskih naknada te poduzeti zakonom dozvoljene radnje u cilju poboljšanja naplate neporeznih prihoda Općine.

U cilju adekvatnog praćenja utroška namjenskih prihoda i sučeljavanja prihoda i rashoda u izvještajnom periodu, osigurati evidentiranje neiskorištenih namjenskih prihoda na poziciji vremenskih razgraničenja sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

3.4 Rashodi

Rashodi i izdaci Općine za 2009. godinu su iskazani u ukupnom iznosu od 5.052.982 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 151.518 KM ili za 2,92%. U strukturi rashoda, na tekuće rashode se odnosi 3.663.851 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 81.049 KM ili za 2,17% i kapitalne izdatke u iznosu od 1.389.131 KM, koji su u odnosu na plan manje ostvareni za 70.469 KM ili za 4,83%.

3.4.1 Bruto plaće i naknade

Bruto plaće su ostvarene u iznosu od 1.169.960 KM i u odnosu na plan manje su ostvarene za 35.040 KM ili za 2,91%. U iznosu bruto plaća sadržane su neto plaće u iznosu od 807.374 KM i doprinosi iz plaća u iznosu od 362.586 KM. Prosječno isplaćena neto plaća po uposlenom u Općini u 2009. godini je iznosila 811 KM. Obračun plaća za 2009. godinu se vršio sukladno Pravilniku o plaćama i dodacima na plaću državnih službenika i namještenika u jedinstvenom Općinskom organu uprave općine Žepče koji je donio općinski načelnik 29.12.2005. godine. Osnovica za obračun plaće do 01. travnja 2009. godine iznosila je 105 KM, a nakon toga 115 KM sukladno Odluci o osnovici plaće za korisnike Proračuna Jedinstvenog općinskog organa uprave Općine od 06.04.2009. godine, donesenoj temeljem usvojenog proračuna Općine za 2009. godinu i članku 16. Odluke o izvršenju Proračuna od 26.03.2009. godine. Imajući u vidu da je obračun i isplata plaća vršen na temelju utvrđene nove osnovice iz travnja 2009. godine (115 KM), smatramo da Općina nije postupila sukladno Zakonu o načinu ostvarivanja ušteda u FBiH u dijelu isplata plaća uposlenicima Općine.

Uvidom u dokumentaciju konstatirano je, da je za državne službenike Općine ispostavljeno rješenje o postavljenju, u kojem nije naveden platni razred radnog mjesta na koje se uposlenik raspoređuje, što je obveza sukladno Zakonom o državnoj službi u FBiH. Člankom 15. Pravilnika o plaćama i dodacima na plaću državnih službenika i namještenika u Općini, regulirano je da Općinsko načelnik donosi rješenje o plaći. Za navedene djelatnike nisu donesena rješenja o plaći, već se obračun plaća vršio na temelju nezvaničnog Pregleda koeficijenata za sve djelatnike, jer isti ne nosi niti datum niti broj protokola, a nije ni potpisan od strane načelnika Općine. Istovremeno smo konstatirali da su donesena rješenja o plaćama za namještenike Općine.

Općina nije, sukladno Zakonu o načinu ostvarivanja ušteda u FBiH, donijela svoje propise o ispunjavanju uvjeta iz Stand by aranžmana.

Naknade djelatnicima - Naknade uposlenih su ostvarene u iznosu od 288.072 KM i manje su ostvarene za 27.928 KM ili za 8,84%. U iznosu naknada uposlenih sadržani su troškovi toplog obroka 161.006 KM, troškovi prevoza na posao i sa posla 41.215 KM, regres za godišnji odmor 22.200 KM,

otpremnine 3.469 KM, jubilarne nagrade 3.437 KM, pomoći u slučaju smrti ili teže invalidnosti 17.630 KM i ostale naknade djelatnicima u iznosu od 3.100 KM.

Obračun i isplata naknade za **topli obrok** u 2009. godini vršena je sukladno odlukama načelnika i to do 01.07. 2009. godine isplata toplog obroka je vršena u iznosu od 10 KM po danu, a nakon toga isplata je vršena u iznosu od 8 KM po danu do kraja 2009. godine.

Donijeti rješenja o plaćama državnih službenika sukladno članku 15. Pravilnika o plaćama i dodacima na plaću državnih službenika i namještenika u Jedinstvenom organu uprave Općine Žepče, na temelju kojih će se vršiti obračun i isplate plaća državnim službenicima Općine.

3.4.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge su ostvareni u iznosu od 576.306 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 6.194 KM ili za 1,07%. Iako su ovi izdaci manje ostvareni u ukupnom iznosu, evidentna su prekoračenja planiranog iznosa na pozicijama putnih troškova (za 1.199 KM), izdataka za energiju (za 2.265 KM), izdataka za komunalne usluge (za 279 KM), izdataka za usluge prevoza i goriva (za 838 KM) i izdataka za tekuće održavanje (8.407 KM).

Izdaci za PTT usluge su iskazani u iznosu od 29.913 KM. Temeljem obavljenog intervjua sa odgovornom osobom, konstatirano je da su određeni uposlenici, do 25.08. 2009. godine, koristili mobilne telefone, na osnovu usmenog odobrenja, bez utvrđenih procedura u slučaju prekoračenja dozvoljenog iznosa. Načelnik Općine je, dana 25.08.2009. godine donio Odluku, prema kojoj se pomoćnicima Općinskog načelnika, predsjedavajućem Općinskog vijeća, tajnici općinskog vijeća, tajnici Općinskog načelnika i savjetniku Općinskog načelnika odobrava 50 KM za korištenje mobilnih telefona u službene svrhe. U slučaju prekoračenja, prekoračeni iznos djelatnici u gotovu uplaćuju u blagajnu Općine.

Izdaci za usluge prijevoza i goriva su iskazani u iznosu od 55.838 KM. U navedenom iznosu sadržani su izdaci za gorivo 29.123 KM, kao i izdaci za prijevoz po raznim osnovama (članova kulturno umjetničkih društava, sportskih društava, učenika, plesnih skupina i dr.) u iznosu 21.816 KM. Po našen mišljenju, navedeni trošak se ne može evidentirati na ovoj poziciji, jer se ne radi o izdacima za prijevoz uposlenika Općine, pa je ovaj trošak trebalo evidentirati na poziciji tekućih transfera, pod uvjetom da su za navedene namjene osigurana sredstva u Proračunu Općine. Također smo konstatirali da Općina u 2009. godini nije imala normative potrošnje goriva, niti je sačinjavala mjesečna izvješća o potrošnji goriva, čime nije osigurana kvalitetna interna kontrola potrošnje goriva za službena vozila Općine.

Izdaci za reprezentaciju su iskazani u iznosu od od 28.667 KM. Za navedene izdatke Općina, u 2009. godini nije imala usvojene procedure o trošenju sredstava za reprezentaciju.

Dosljedno poštivati Zakon o proračunima u FBiH u dijelu korištenja odobrenih sredstava samo do visine utvrđene u njegovom Posebnom djelu,

Osigurati pravilno knjigovodstveno evidentiranje izdataka za usluge prijevoza osoba koje nisu u radnom odnosu u Općini, sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH,

Donijeti normative potrošnje goriva po vozilima, kao i Pravilnik o poklonima i reprezentaciji, kojim će se osigurati efikasan sustav internih kontrola u dijelu trošenju sredstava na navedenim pozicijama, sukladno Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika.

3.4.3 Tekući transferi (grantovi)

Općina je u 2009. godini u financijskom izvješću iskazala tekuće transfere u iznosu od 1.506.702 KM i isti su u odnosu na plan manje ostvareni za 1.698 KM. Iako su tekući transferi manje ostvareni u odnosu na plan, na poziciji transfera pojedincima, iskazano je prekoračenje od 42.543 KM ili za 29,75%.

Transferi pojedincima –U 2009. godini transferi pojedincima su ostvareni u iznosu od 185.543 KM. Odlukom o izvršavanju proračuna Općine za 2009. godinu, regulirano je da se sredstva transfera za

povremene socijalne pomoći, projektiranja i drugu lokalnu infrastrukturu, neprofitne organizacije i pojedince, vjerske zajednice, deminiranje, transfer za mlade i transfer za sufinansiranje Centra za dnevni boravak djece sa posebnim potrebama, koriste prema programu i kriterijima koje donosi Općinski načelnik. Uvidom u dokumentaciju, konstatirali smo da nije sačinjen Program niti su utvrđeni kriteriji dodjele sredstava transfera pojedincima sukladno navedenoj Odluci, već se realizacija vršila temeljem odluka načelnika Općina, koje su se donosile nakon što korisnik dostavi zahtjev za odobravanjem sredstava.

Transferi neprofitnim organizacijama- Na ovoj poziciji su iskazani izdaci u iznosu od 1.321.159 KM i najvećim dijelom se odnose na transfere za kulturu (83.970 KM), sport (115.431 KM) mjesnim zajednicama (21.946 KM), za predškolsko obrazovanje (55.500 KM), stipendiranje studenata (27.000 KM), školama (110.333 KM), udrugama (25.790 KM), parlamentarnim strankama (56.000 KM) i dr. Na ovim pozicijama također su iskazani transferi za održavanje javnih površina (47.700 KM), transferi za javnu rasvjetu (129.976 KM), obilježavanje „Dana Općine Žepče“ (14.917 KM), namjenska sredstva za zaštitu okoliša-ekologija (55.024 KM), koji se po našem mišljenju nisu trebala planirati niti evidentirati na ovoj poziciji, već u okviru izdataka za materijal i usluge sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Za transfere neprofitnim organizacijama (udrugama, vjerskim zajednicama), također je propisano donošenje programa i kriterija dodjele sredstava sukladno Odluci o izvršavanju Proračuna Općine za 2009. godinu. Smatramo da je za navedene transfere trebalo propisati pravila i kriterije za dodjelu sredstava u cilju poštivanja principa pravičnosti i transparentnosti.

Dosljedno poštivati Zakon o proračunima u FBiH u dijelu korištenja odobrenih sredstava samo do visine utvrđene u njegovom Posebnom djelu.

Raspisati javni poziv za delegiranje programa koji će se financirati iz tekućih transfera neprofitnim organizacijama (udrugama građana, vjerskim zajednicama, povremene socijalne pomoći i dr.) te donijeti pravila i kriterije raspodjele za navedene tekuće transfere, u cilju dosljedne primjene pravičnosti i transparentnosti dodjele sredstava sa pozicije tekućih transfera,

3.4.4 Kapitalni transferi (grantovi)

Općina je u financijskim izvješćima iskazala kapitalne transfere u iznosu od 1.362.850 KM i u odnosu na plan manje su ostvareni za 60.750 KM ili za 4,27%. Iako su kapitalni grantovi ostvareni u manjem iznosu u odnosu na plan, na poziciji izdataka za održavanje putova iz proračuna i rješavanje lokalne infrastrukture je evidentirano prekoračenje plana za 74.578 KM, što je u sprotosti sa Zakonom o proračunima u FBiH. U strukturi kapitalnih grantova, na učešće u izgradnji sportske dvorane odnosi se 160.000 KM, troškove izgradnje, rekonstrukcije i signalizaciju gradskih ulica 71.573 KM, održavanje i rekonstrukcija lokalnih putova 275.000 KM, zimsko održavanje putova 126.571 KM, izgradnju javne rasvjete (petlja-semafor) 56.523 KM, izgradnju infrastrukture u poslovnoj zoni Polja 324.416 KM i održavanje putova iz proračuna i rješavanje lokalne infrastrukture 199.578 KM. Odlukom o izvršenju Proračuna u 2009. godini, regulirano je da će se za navedene namjene koristiti sredstva na osnovu programa i kriterija koje donosi načelnik. Timu za reviziju nije prezentiran program niti kriteriji sukladno navedenoj Odluci. Korištenje sredstava za navedene projekte je obrazloženo u točki 3.5. Javne nabave. Za kapitalne grantove koji se odnose na održavanje i opravku objekata na području Općine u iznosu od 149.190 KM, konstatirali smo da je načelnik donosio odluke o odobravanju sredstava iz proračuna na temelju pojedinačnih zahtjeva, za koje je također trebalo utvrditi program i kriterije raspodjele sredstava kapitalnih transfera. U okviru prethodno navedenog kapitalnog transfera evidentirani su izdaci za održavanje javne rasvjete u iznosu od 16.475 KM, koja sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH predstavljaju tekuće održavanje te ih je sukladno navedenom trebalo i evidentirati..

Na poziciji kapitalnih transfera u okviru Troškova održavanja i opravki komunalnih objekata na području Općine, pogrešno je evidentirana kamata u iznosu od 2.740 KM temeljem zaključenog Supsidijarnog sporazuma o kreditu 03.04.2003. godine, u iznosu od EUR 1.380.488, između Federacije BiH i Općine Žepče, kao krajnjeg korisnika, u svrhu rekonstrukcije kanizacionog sustava. Općina će sredstva kredita otplatiti u roku od 36 godina, sa 15 godina odgode plaćanja u 43 polugodišnje jednake rate. Uplata kamate se vrši na depozitni račun – podračun za Federaciju, otvoren kod Centralne banke u svrhu servisiranja vanjskog duga Federacije. Kamatu je trebalo evidentirati na poziciji Izdataka za kamate i ostale naknade.

Osigurati donošenje programa i kriterija za korištenje sredstava kapitalnih transfera sukladno Odluci o izvršavanju Proračuna Općine i iste primjenjivati kod odabira projekata koji će se financirati iz kapitalnih transfera.

Evidentiranje troškova po osnovu kamate na kredite vršiti na poziciji utvrđenoj Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

3.5 Javne nabave

U postupku javnih nabava, Općina primjenjuje Interni pravilnik o primjeni odredbi i članaka Zakona o javnim nabavama u općini Žepče iz 2005. godine. Na temelju prezentirane dokumentacije, konstatirano je da Općina nije sačinila Plan nabava stalnih sredstava sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Istovremeno je konstatirano da Proračunom Općine za 2009. godinu nisu razrađene nabave stalnih sredstava analitički po vrstama nabave.

Uvidom u procedure javnih nabava konstatirano je slijedeće:

- Obavještenjem o nabavi roba i usluga, od 02.02.2009. godine, Općina je provela otvoreni postupak za četiri lota: LOT 1-nabava uredskog materijala, štamparskog i sitnog inventara, LOT 2- nabava robe za bife i sredstava za higijenu, čišćenje i održavanje prostora, LOT-3 nabava goriva, maziva i lož ulja i LOT 4- nabava auto guma, dijelova za vozila, akumulatora i ostale opreme. Uvidom u procedure nabava, konstatirano je da je Općina za sve lotove zaključila ugovore na 2 godine i to u periodu od 01.04.2009-01.04.2011. godine. Timu za reviziju nije prezentirana Odluka o pokretanju postupka izbora najpovoljnijih ponuđača za nabavu navedenih roba. Tenderski dokument ne sadrži podatke o obimu ili količini roba i usluga koje su predmet nabave sukladno članku 13. Zakona o javnim nabavama, već samo jedinične cijene i ukupnu cijenu koja predstavlja zbir jediničnih cijena, na temelju kojih je izvršen izbor najpovoljnijih ponuđača. Zaključeni ugovori također ne sadrže vrijednost ugovora već samo jedinične cijene po kojima će se nabavljati robe i usluge od izabranih ponuđača. Za navedene robe i usluge, u 2009. godini, utrošena su sredstva u iznosu od 65.019 KM.
- U 2009. godini izvršena je nabava opreme za vatrogasce u iznosu od 7.002 KM, kompjuterskih usluga u iznosu od 9.534 KM i nabava uredskog namještaja u iznosu od 3.237 KM. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da, za navedene nabave, nije proveden postupak direktnog sporazuma sukladno Zakonu o javnim nabavama, niti su zaključeni ugovori o nabavama navedenih roba.
- U konkurentskom postupku izbora najpovoljnijeg ponuđača za izvođenje radova na: sanaciji i asfaltiranju udarnih rupa u gradu u vrijednosti ugovora od 16.441 KM, zaključenog sa izvođačem „Dobojputevi“ d.d. Doboj Jug; izgradnji i asfaltiranju ulice u Novom naselju, u vrijednosti ugovora od 30.174 KM KM zaključenog sa izvođačem „Dobojputevi“ d.d. Doboj Jug; asfaltiranju puta u MZ Lovnica, u vrijednosti ugovora od 22.774 KM zaključenog sa izvođačem „Adžić Asfalt“ d.o.o. Žepče; asfaltiranju puta Donja Golubinja-Rakovica u dužini od 450 m, u vrijednosti ugovora od 33.981 KM, zaključenog prije isteka zakonskog roka od 15 dana sa izvođačem „Dobojputevi“ d.d. Doboj Jug i izvođenje pripremnih i asfaltnih radova na izgradnji puta u MZ Goliješnica (Jozinovići) u vrijednosti ugovora od 37.007 KM, zaključenog sa izvođačem „Adžić Asfalt“ d.o.o. Žepče, nisu prezentirane Odluke o pokretanju postupka nabave, tenderska dokumentacija, na temelju kojeg će se sačiniti ponude, kao ni zapisnici komisije da je proveden konkurentski postupak.
- Izvršena je nabava radova za zimsko održavanje putova u 2009. godini konkurentskim postupkom po pozivu za 6 LOT-ova u ukupnom iznosu od 126.571 KM. Iz prezentirane dokumentacije, konstatirano je da nije sačinjena odluka o pokretanju postupka nabave navedenih radova, niti odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača, a nije nam ni prezentirana tenderska dokumentacija, koju je bila u obvezi sačiniti Općina.

Postupati sukladno Zakonu o proračunima u FBiH, u dijelu donošenja Plana nabava stalnih sredstava, za godinu za koju se sačinjava proračun, u kojima će se razraditi nabava stalnih sredstava analitički po vrstama nabave.

Prilikom nabave roba, usluga i ustupanju radova dosljedno postupati sukladno Zakonu o javnim nabavama, posebno u dijelu zakonske procedure donošenja odluka o pokretanju postupka nabave, izrade tenderske dokumentacije, izvještaja komisije za provođenje postupka nabave, te zaključivanja ugovora u roku utvrđenom navedenim Zakonom.

3.6 Stalna sredstva

Općina je na dan 31.12.2009. godine u Konsolidiranoj bilanci iskazala vrijednost stalnih sredstava nabavne vrijednosti 609.609 KM, ispravke vrijednosti 294.072 KM i sadašnje vrijednosti 315.537 KM.

Iz prezentirane dokumentacije, kao i na temelju razgovora sa odgovornim osobama u Općini, konstatirano je da Općina nije poduzimala aktivnosti na utvrđivanju imovine kojom Općina raspolaže, kako bi se ista uknjižila u poslovnim knjigama Općine i ujedno razriješile dileme na koji način vršiti knjigovodstveno evidentiranje investicijskih ulaganja. U knjigovodstvenim evidencijama nepokretne imovine vodi se samo zgrada Općine, dok se ostala investicijska ulaganja na području Općine evidentiraju na poziciji kapitalnih transfera i kao takva, za Općinu predstavljaju trošak. Na ovaj način se gubi evidencija o sredstvima ulozenim u investicijske projekte, te smatramo da bi Općina trebala pristupiti aktivnostima utvrđivanja imovine kojom raspolaže.

Temeljem Rješenja načelnika br.01/-05-1273/09 od 29.12.2009. godine imenovana je Komisija za popis stalnih sredstava, sitnog inventara i gotovinskih sredstava. Uvidom u dokumentaciju konstatirano je da nisu sačinjene popisne liste za stalna sredstva i sitan inventar na temelju kojih će se utvrditi stvarno i knjigovodstveno stanje stalnih sredstava i sitnog inventara i eventualne razlike. U Izvješću o popisu, navedena su stalna sredstva i sitan inventar koja se predlažu za otpis (rashod) bez vrijednosnih pokazatelja. Odlukom načelnika o usvajanju Izvješća popisne komisije, zadužena je Služba za gospodarstvo i financije da izvrši knjiženja otpisa stalnih sredstava i inventara, što je i učinjeno, sa 31.12.2009. godine. Po našem mišljenju isknjižavanje je trebalo izvršiti nakon formiranja komisije i sačinjavanja zapisnika o fizičkom odstranjivanju imovine iz poslovnih prostorija Općine, pa je rashodovana imovina na dan 31.12.2009. godine trebala biti iskazana na poziciji imovine vanuporabe. Iz navedenih razloga ne možemo potvrditi da je popis imovine u potpunosti izvršen sukladno članku 22. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članka 69. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Poduzeti aktivnosti na utvrđivanju imovine kojom Općina raspolaže, te izvršiti procjenu utvrđene imovine, kako bi se ista uknjižila u poslovnim knjigama Općine,

Popis imovine i obveza Općine na dan 31.12., u dijelu stalnih sredstava i inventara vršiti sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

3.7 Kratkoročna potraživanja

Na dan 31.12.2009. godine u financijskim izvješćima Općine su iskazana kratkoročna potraživanja u iznosu od 52.782 KM. U strukturi potraživanja na potraživanja u zemlji se odnosi 18.000 KM, sumnjiva i sporna potraživanja 26.401 KM, te ostala potraživanja u iznosu od 8.381 KM. Sumnjiva i sporna potraživanja u iznosu od 26.401 KM, odnose se na potraživanja od Hercegovačke banke za sredstva deponirana na računu kod navedene banke.

Potraživanja u iznosu od 18.000 KM, odnose se na date pozajmice pravnim i fizičkim osobama po odluci načelnika, iako Zakonom i Statutom određeno da je donošenje odluka o upravljanju i raspolaganju imovinom u nadležnosti Općinskog vijeća. U 2009. godini su date pozajmice u iznosu od 128.000 KM, a vraćeno je 110.000 KM. Od datih pozajmica najveći iznos se odnosi na datu pozajmicu poduzeću „PROTON“ d.o.o. Žepče u iznosu od 100.000 KM dana 03.11.2009. godine sa rokom vraćanja 05.11.2009. godine. Iako je istekao rok, do 31.12.2009. godine navedeno poduzeće nije vratilo sredstva u iznosu od 10.000 KM. Odlukom načelnika data je pozajmica i fizičkoj osobi dana 03.11.2009. godine u iznosu od 3.000 KM, sa rokom vraćanja 30.03.2010. godine. Za date pozajmice nisu zaključeni ugovori o pozajmljivanju, niti su planirana sredstva u proračunu Općine za navedene namjene.

Na poziciji ostalih potraživanja sadržana su potraživanja od radnika u iznosu od 6.860 KM, na temelju datih pozajmica uposlenicima sa rokom vraćanja od godinu dana. Sredstva su odobrena odlukom Općinskog načelnika, u kojoj je navedeno da će se sredstva isplatiti iz Proračuna Općine sa pozicije „Transfer za naknade troškova uposlenih“. U Proračunu Općine za 2009. godinu ovakva pozicija nije planirana.

Mišljenja smo da Općina, odnosno načelnik treba da obustavi davanje pozajmica pravnim i fizičkim osobama, jer isto nije u skladu sa Zakonom o proračunima u FBiH i Odlukom o izvršenju proračuna Općine za 2009. godinu.

Također je konstatirano da Općina knjigovodstveno ne evidentira potraživanja za vlastite prihode u Glavnoj o pomoćno knjizi (prihodi od rente, prihodi od zakupa građevinskog zemljišta) koji su nastali u momentu nastanka potraživanja, niti stvara potraživanja za prihode koji će biti naplaćeni u budućem periodu, što znači da se prihodi knjigovodstveno evidentiraju u momentu izvršenja uplate. Zbog navedenog ne možemo potvrditi potraživanja.

Osigurati knjigovodstveno evidentiranje potraživanja temeljem vlastitih prihoda Općin, kao i praćenje naplate potraživanja temeljem vlastitih prihoda od naknada, pristojbi i pružanja javnih usluga,

Obustaviti davanje pozajmice pravnim i fizičkim osobama, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Odluci o izvršenju proračuna Općine.

3.8 Sudski sporovi

U Izvješću o radu Općinskog Pravobraniteljstva u Žepču za 2009. godinu navedeno da je u 2009. godini u Općinskom sudu u Žepču pokrenuta 4 spora od čega dva protiv Općine radi povrata oduzetih nekretnina i utvrđivanja prava vlasništva nad nekretninama, a dva gdje je Općina tužitelj radi plaćanja zakupnine u iznosu od 14.061 KM. Pred Općinskim sudom se također vodi 5 sudskih postupaka u kojima je Općina tužena radi naknade štete, duga potraživanja iz radnog odnosa i dr., a vrijednost sporova je 251.242 KM. Istovremeno u 15 predmeta Općina je tražitelj naknade za korištenje gradskog građevinskog zemljišta u ukupnom iznosu od 14.699 KM.

Shodno navedenom Općina bi trebala u svom proračunu predvidjeti sredstva, sukladno svojim mogućnostima, za izmirenje obveza dospjelih na naplatu prema pravomoćnim izvršnim sudskim odlukama.

Istovremeno smo konstatirali da se ne vrši knjigovodstveno evidentiranje potencijalnih obveza na vanbilančnoj evidenciji, adekvatno praćenje i objelodanjivanje o potencijalnim obvezama po sudskim sporovima na pomoćnim obrascima sukladno Pravilniku o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Izvršiti knjigovodstveno evidentiranje svih potencijalnih obveza na vanbilančnoj evidenciji, pratiti mogući ishod sudskih sporova kao i prezentiranje istih u računovodstvenim zabilježkama i na pomoćnim obrascima sukladno Pravilniku o financijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

4. KOMENTAR:

U ostavljenom roku, Općina Žepče se očitovala na Nacrt izvješća o reviziji financijskih izvješća Općine Žepče za 2009. godinu, dopisom broj: 01/1-14-883/10 od 21.07.2010. godine. U očitovanju na Nacrt izvješća, navedeno je da Općina Žepče nema primjedbi na navedeni tekst Nacrta izvješća, pa ovo Izvješće predstavlja konačno Izvješće o reviziji financijskih izvješća Općine Žepče za 2009. godinu.

**Rukovoditelj
Sektora za financijsku reviziju:**

Anica Pudar, dipl. oec.

**Vođa tima:
Dunja Logo, viši revizor, dipl. oec.**

**Član tima:
Seida Isaković, pom. u fin.reviziji, dipl. oec.**

Prilog br. 1.
Izvršenje budžeta/proračuna Općine Žepče za 2009. godinu

C-to	Vrsta rashoda	Budžet za 2009. godinu	Izmjene i Budžeta za 2009.godinu	Operativni Budžet za 2009. god1.	Izvršenje Budžeta za 2009. g.	Razlika (6-5)
1	2	3	4	5	6	7
710000	Prihodi od poreza	4.091.000	-507.500	3.583.500	3.319.725	-263.775
720000	Neporezni prihodi	1.564.500	-213.500	1.351.000	1.142.539	-208.461
730000	Tekuće potpore	170.000	-30.000	140.000	253.000	113.000
770000	Prihodi po osnovu zaostalih obav.	0	0	0	0	0
811000	Kapitalni primici	130.000	0	130.000	30.000	-100.000
813000	Primljene otplate datih zajmova	0	0	0	0	0
814000	Otplate domaćih pozajmljivanja	0	0	0	0	0
I	Ukupno prihodi i primici	5.955.500	-751.000	5.204.500	4.745.264	-459.236
611000	Plaće i naknade zaposlenih	1.480.000	41.000	1.521.000	1.458.032	-62.968
611100	Bruto plaće i naknade	1.150.000	55.000	1.205.000	1.169.960	-35.040
611200	Naknade troškova zaposlenih	330.000	-14.000	316.000	288.072	-27.928
612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	125.000	+8.000	133.000	122.811	-10.189
612100	Doprinosi poslodavca	125.000	+8.000	133.000	122.811	-10.189
613000	Izdaci za materijal i usluge	574.000	+8.500	582.500	576.306	-6.194
613100	Putni troškovi	7.000	+1.000	8.000	9.199	1.199
613200	Izdaci za energiju	47.000	+4.500	51.500	53.765	2.265
613300	Izdaci za komunalne usluge	55.000	+1.000	56.000	56.279	279
613400	Nabavka materijala	80.000	-9.000	71.000	62.984	-8.016
613500	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	55.000	0	55.000	55.838	838
613600	Unajmljivanje imovine i opreme	5.000	0	5.000	4.495	-505
613700	Izdaci za tekuće održavanje	75.000	+1.000	76.000	84.407	8.407
613800	Izdaci za osiguranje, bankarske usluge i platni promet.	20.000	+2.500	22.500	16.928	-5.572
613900	Ugovorene usluge	85.000	+152.500	237.500	232.411	-5.089
614000	Tekući transferi	1.712.500	-204.100	1.508.400	1.506.702	-1.698
614100	Grantovi drugim nivoima	0	0	0	0	0
614200	Grantovi pojedincima	140.000	+3.000	143.000	185.543	42.543
614300	Grantovi neprofitnim organizacijama	1.572.500	-207.100	1.365.400	1.321.159	-44.241
614400	Subvencije javnim preduzećima	0	0	0	0	0
614500	Subvencije privatnim preduzećima	0	0	0	0	0
614800	Ostali grantovi-povrat i drugo	0	0	0	0	0
615000	Kapitalni grantovi	1.700.000	-276.400	1.423.600	1.362.850	-60.750
615100	Kapitalni grant.drugim nivoima vl.	0	0	0	0	0
615200	Kapitalni grant.pojedincima	1.700.000	-276.400	1.423.600	1.362.850	-60.750
616000	Izdaci za kamate i ostale naknade	0	0	0	0	0
616100	Kamate na pozajmice primlj. kroz Državu	0	0	0	0	0

616200	Izdaci za inozemne kamate	0	0	0	0	0
681000	Doznake nižim potrošačkim jedinicama (tekući izdaci)	258.100	-6.600	251.500	269.722	+18.222
688000	Doznake nižim potrošačkim jedinicama (kapitalni izdaci)	3.000	-2.000	1.000	918	-82
821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	40.000	-4.000	36.000	26.281	-9.719
821100	Nabavka šuma, zemljišta i zasada	0	0	0	0	0
821200	Nabavka građevina i puteva	0	0	0	0	0
821300	Nabavka opreme	40.000	-4.000	36.000	26.281	-9.719
821600	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	0	0	0	0	0
822000	Pozajmljivanje i učešće u dionicama	0	0	0	0	0
823300	Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0
	Tekuća rezerva	31.900	-22.300	9.600		
II	Ukupno rashodi i izdaci	5.955.500	-751.000	5.204.500	5.052.982	-151.518
	DEFICIT				307.781	
	Broj uposlenih				74	